



כתיים יפיקו למרו אליהם!

צילום: ערן פרקל

רפואה תעסוקתית ומחלות מקצוע

מחלת מקצוע היא מחלה שהעובד נפגע בה עקב עבודתו או עיסוקו בעקבות חשיפה לגורמים מזיקים. תפקידה של הרפואה התעסוקתית הוא מניעת מחלות אצל האדם העובד

רשם מחלות תעסוקתיות

הרשם למחלות תעסוקתיות הוקם ביולי 2011 ביוזמת המועצה הלאומית לבריאות העובד. מטרתו הראשונית היא לספק מידע עדכני מהימן וזמין בנוגע למחלות תעסוקתיות בארץ. הרשם פועל לניטור מגמות בתחלואה תעסוקתית ולהתרעה לגבי הופעת מחלות תעסוקתיות חדשות, בגילוי מוקדים של תחלואה גבוהה או מוקדי סיכונים מוגברים.

פקודת התאונות ומחלות המקצוע כוללת עשרות מחלות הנחשבות כמחלות מקצוע שהמעסיקים חייבים לדווח עליהן למפקח העבודה האזורי לאחר שהעובד נעדר מעבודתו מעל שלושה ימים. הדיווח לאגף הפיקוח נחוץ לצורך בירור הסיבות והגורמים למחלה, להפקת לקחים ולנקיטת אמצעים למניעת פגיעה נוספת במקום העבודה המסוים ובמקומות עבודה דומים. למרבה הצער רמת הדיווח עומדת על כרבע מהמקרים ואף למטה מזה.

אחריות המעסיק ואחריות העובד

כמעט כל האחריות לבריאותו של העובד חלה על המעסיק. אחת לשנה עליו לשלוח לבדיקות רפואיות את העובדים ברעש ובחומרים שהוגדרו בתקנה לפני תחילת ההעסקה ובמהלכה, כמו גם להזמין בודקים לביצוע בדיקות סביבתיות תעסוקתיות. המעסיק חייב להדריך את העובדים בדבר הסכנות בעבודתם, לחזור על כך לפחות אחת לשנה ולקבוע שלטי אזהרה והנחיות מתאימות.

בדיקות רפואיות תעסוקתיות
בכל התקנות הייחודיות העוסקות בבריאות העובד בחומרים מזיקים קיימת התייחסות לבדיקות רפואיות תעסוקתיות בתקנות הללו מפורטת התדירות הנחוצה לבדיקות לגבי כל גורם, סוגי הבדיקות לסמנים ביולוגיים ולערכיהם ולשורת בדיקות נוספת בהתאם לגורם הסיכון. התקנות גם מפרטות באיזה מקרים יש להרחיק עובדים ממקום העבודה לצמיתות או באופן זמני בעקבות תוצאות לא תקינות של בדיקות רפואיות.

קצר ומאב

אברך נפל לסיר מרק ונכוה בכל גופו
ערב חג ובמטבח החסידיים, סמוך לירושלים, מחלק מנהל המטבח הוראות לצוות העובדים שעסוק בבישולים. בעודו עובר בין העובדים נתקל האברך בסיר מרק גדול ורחת, מעד, נפל לתוכו ונכוה בכל חלקי גופו. צוות ניידת טיפול נמרץ של מד"א הוזעק למקום והעניק לו טיפול ראשוני. הפצוע פונה לבית החולים כשמצבו מוגדר בינוני.



כל מילה מיותרת...

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

מרכז המידע מודיע:

- יש לך בעיה או שאלה כללית או אישית בתחומי בטיחות ובריאות בתעסוקה?
- האם אתה זקוק למידע בנושאי בטיחות וגיהות, חומרים מסוכנים, מניעת תאונות וכד'?

פנה למרכז המידע ותיענה במהירות
ניתן לפנות טלפונית, באמצעות הפקס או בדוא"ל
כל הפניות נשמרות בסודיות • התשובות ללא תשלום
(למעט תשובות ליועצים פרטיים, לשמאים ולעורכי דין).

כתובתנו: המוסד לבטיחות ולגיהות, מרכז המידע
רח' מזא"ה 22, תל אביב ת.ד. 1122 מיקוד 61010
דוא"ל: info@osh.org.il, טל. 03-5266455, פקס. 03-5266456

דע יותר קבל יותר

הצטרף לחוג העמיתים של המוסד לבטיחות ולגיהות

צלצל: **03-7715211**

בטיחות וגיהות

זרון בטיחות ואיכות
44 באינרטי
www.osh.org.il

המוסד לבטיחות ולגיהות
בטיחות ובריאות בעבודה - זה אנחנו.

גיליון 539
אפריל 2015
ניסן-אייר תשע"ה

מה בין מחשבים ולחץ בעבודה

מאת שלום וייסמן, מתוך החוברת 'לחץ בעבודה והטיפול בו' בהוצאת המוסד לבטיחות ולגיהות
הכנסת המחשב אל חיינו גרמה לשינוי דפוסי העבודה ולשינוי הדרך בה אנו מתקשרים עם העולם. העובד נדרש כיום לזמניות גבוהה ובתדירות גבוהה מתמיד, מה שיוצר עליו לחץ תמידי להספיק יותר

כולם סובלים מלחץ ברמות שונות
שני רופאי לב מארה"ב בדקו מאות אנשים שעברו התקפי לב והשוו את אופיים לזה של אנשים שלא עברו התקף לב. הם זיהו שניים ואף שלושה טיפוסים אישיות הנבדלים בתכונותיהם:

טיפוס A: התכונות העיקריות המאפיינות טיפוס זה הן חוסר סבלנות, תחרותיות אגרסיבית ועיונות לסביבה החברתית. טיפוסים מסוג A שואפים על פי רוב לשלמות וחיים בתחושה מתמדת שזמנם הולך ואוזל. הם תובעניים ביחסם כלפי הנתונים למרותם וסובלים יותר מאחרים ממחלות פסיכוסומטיות, אולקוס, מחלות לב וכד'.

הניגוד בין מהירויות התגובה העצומות של המכשור הטכנולוגי לבין הצרכים האנושיים הבסיסיים של האדם גורמים ללחץ נפשי על העובד. זהו רק אחד מהגורמים ללחץ בעידן הנוכחי. היום, כאשר חל עיכוב או אי עמידה בלוח זמנים אין עוד אפשרות להאשים את המזכירה שלא כתבה את המכתב או לא שלחה את הדואר במועדו. היום אנו יכולים להאשים רק את עצמנו. המשרד של היום ממוחשב כולו: מחשבים ניחים וניידים המצוידים בפקס, מודם ומדפסת, טלפונים סלולריים, יומנים דיגיטליים חכמים ועוד. הצפה טכנולוגית זו הביאה את מצבי החירום אל סף דלתנו. אנו עובדים ברכבת, במטוס ואפילו בחדר השינה. ניתן לעבוד בכל מקום ובכל זמן. לאימוץ דפוסי התנהגות אלה השפעה שלילית על רוחותנו ובריאותנו הנפשית של האדם העובד.

טיפוס B: לעומת זאת, טיפוס B מאופיין בגישה ננוחה וקלילה לחיים, תחרותיות נמוכה ונטייה להתבוננות פנימית ולכן סובל פחות מלחץ וממחלות.

כיום מדברים גם על טיפוס חדש מסוג C, המשלב בתוכו מן הנינוחות של טיפוס B עם ההתמדה, החריצות והאחריות המאפיינות לרוב את טיפוס A.

טיפוסים אלה נבדלים ביניהם בתפיסת האיום וההתמודדות עמו וביכולת לעמוד בלחצים בעבודה. אלה וגם אלה נחשפים לאותו איום, רק שטיפוס A יתפוס אותו כמאיים במידה רבה ויחווה חרדות ולחץ, בעוד שטיפוס B לא יתפוס אותו כמאיים כלל. יתר על כן, הוא יראה בו אתגר.

קצר ומאב

ידה נפגעה מסכין המיקסר
עובדת מאפייה בשוב בגליל נפגעה בידה מסכין של מעבד בצק. היא הובהלה לבית החולים הקרוב, עברה ניתוח בכף היד ואושפזה עשרה ימים במחלקה אורתופדית. בעקבות התאונה היא סובלת מכאבים וצלקות ומוגבלת בידה הימנית הדומיננטית.

מחקירת המקרה עולה כי הנהלת המאפייה לא דאגה לבטיחות העובדת, לא סיפקה לה הדרכה נכונה לעבודה במיקסר ולא התקינה למכשיר המסוכן מנגנון בטיחות.

טעויות אנוש ותאונות עבודה

מאת לבנת כהן, מתוך החוברת 'טעויות אנוש ותאונות עבודה'
הבנת התפקיד של הגורם האנושי בתאונות עבודה יכולה לסייע במניעתן. טעות אנוש היא תוצאה ישירה של התנהגות וניתן על כן ללמוד ממנה לשפר התנהגות, להפחית לחץ, להגביר מיומנות ועוד

תרומתו של הגורם האנושי לתאונות
תאונות עבודה נגרמות כתוצאה מכשלים או תנאים סמויים שעלולים לגרום לטעויות אנוש או להפרת כללים ונהלי עבודה. כשלים הם פעולות או תנאים המזרזים את התקרית, לרוב מעורבים בהם עובדים מהשורה הראשונה, תוצאותיהם מיידיות ולעתים קרובות ניתן למנוע אותם באמצעות תכנון מראש, הדרכה או מערכות הפעלה. לעומת זאת, תנאים סמויים כוללים השפעות ניהוליות ולחצים חברתיים שמרכיבים את תרבות העבודה, משפיעים על תכנון הציוד והמערכות ומגדירים ליקויי פיקוח. הם נוטים להיות סמויים עד שמתרחש מקרה שמעורר אותם. תנאי סמוי עלול להוביל לכשל סמוי, שמשמעו כאמור טעות אנוש או הפרת נהלים.

כשלים אנושיים
יש שלושה סוגים של כשלים אנושיים, כלומר פעולות לא בטיחותיות שעלולות לגרום לתאונות:

- טעויות לא מכוונות (Errors):** טעויות מסוג זה מבוצעות בשוגג, ללא כוונת זדון וללא סימונים מוקדמים.
- שגיאות (Mistakes):** כאן מדובר בטעויות בשיקול דעת או בקבלת החלטות. שגיאות נובעות מביצוע פעולות מוטעות מתוך אמונה שמדובר בפעולות הנכונות. שגיאות עלולות להתרחש במצבים לא ידועים בהן החלטות מתקבלות על סמך הנחות יסוד שגויות הגורמות לאבחון מוטעה או שיפוט לקוי. כאן הדרכה נכונה יכולה לתת פתרון.
- טעויות מכוונות (Violations):** אלו בדרך כלל מבוצעות מתוך כוונה טובה, אך תוצאותיהן עלולות להיות רעות אסון: קיצורי דרך, חריגה מנהלי עבודה, 'יצירתיות' שלא במקומה... טעויות אלו לא מבוצעות בדרך כלל מתוך כוונה לגרום לחבלה, אלא לבצע את העבודה חרף הסיכון הידוע מראש.

קצר ומאב

פגע בקו מתח גבוה והתחשמל למוות
נהג משאית שהגיע לאתר בנייה במרכז הארץ פגע עם משאבת הבטון בקו מתח גבוה. כתוצאה מהפגיעה עלתה המשאית באש וחבריו סייעו לו לצאת מהמשאית הבעורת. צוותי הצלה שהוזעקו למקום העניקו לנהג טיפול רפואי בשטח וביצעו בו פעולות החיאה, אך נאלצו לבסוף לקבוע את מותו.